

Inspektionsudgifter var ikke dækket under en produkttilbagekaldelsesforsikring – en virksomheds dilemma

Højesteret har for nylig afsagt dom i en interessant sag vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt udgifter til inspektion af en række køleskabe opstillet i kiosker og detailbutikker var dækket under en erhvervs- og produktansvarsforsikrings udvidede dækning for produkttilbagekaldelsesudgifter. Modsat Københavns Byret fandt såvel Østre Landsret som Højesteret, at faren for produktskade var blevet afværget ved instruktion til butikkerne om at afbryde strømmen til køleskabene, hvorefter udgifterne til efterfølgende inspektion ikke var dækket under den udvidede dækning.

SAGENS BAGGRUND OG FAKTUM

Selskabet A/S Vestfrost ("Vestfrost") solgte i 2015 og 2016 et større antal køleskabe til Coca Cola, Tyskland, der herefter udlejede dem til kiosker og detailbutikker med henblik på kundernes selvbetjening.

Medio juni 2017 meddelte Coca Cola Vestfrost, at der var fundet en fejl på to køleskabe. Fejlen bestod i, at en skrue havde gennemboret en strømførende ledning, hvorefter skruen blev strømførende med fare for, at personer, der kom i berøring med skruen, fik stød ("Fejl 1").

Godt og vel en måned senere blev der på et tredje køleskab, hvor et relæ slog fra, ligeledes konstateret en fejl. Denne fejl bestod i, at en ledning havde rørt ved et varmt kobberør, hvorefter ledningens isolering var smeltet. Ledningen var dermed blotlagt, hvilket havde ført til en kortslutning ("Fejl 2").

Efter aftale med Vestfrost kontaktede Coca Cola umiddelbart efter konstateringen af Fejl 1 og igen efter Fejl 2 kunderne og meddelte, at strømmen til køleskabene skulle afbrydes. Det blev endvidere aftalt, at Coca Colas teknikere – på Vestfrosts regning – skulle foretage en inspektion af køleskabene samt reparere de køleskabe, der havde de pågældende fejl. I 2018 indgik Vestfrost og Coca Cola forlig i sagskomplekset, hvorefter Vestfrost betalte i alt 768.000 euro til Coca Cola.

Vestfrost havde tegnet en erhvervs- og produktansvarsforsikring hos Zurich Danmark Filial af Zurich Insurance PLC, Irland ("Zurich"). Forsikringen var udvidet til også at dække produkttilbagekaldelsesudgifter. Vestfrost anmeldte sit krav til Zurich umiddelbart efter, de havde fået kendskab til, at der var fejl på køleskabene, hvilket krav Zurich dog afviste.

Herefter anlagde Vestfrost retssag ved Københavns Byret med påstand om, at Zurich skulle betale modværdien i danske kroner af 768.000 euro (svarende til forligsbeløbet med fradrag af en selvrisiko). Zurich nedlagde heroverfor påstand om frifindelse.

Københavns Byret fandt, at udbedring af defekterne ved køleskabene var omfattet af policen, hvorfor Zurich derfor også var forpligtet til at betale udgifter til udbedring og undersøgelse af køleskabene. Byretten fandt dog, at beløbet skulle fastsættes skønsmæssigt til 600.000 euro (svarende til det beløb, som et vidne fra Vestfrost under hovedforhandling af sagen havde forklaret, omkostningerne nærmere burde have været).

Zurich ankede imidlertid dommen til Østre Landsret med påstand om frifindelse. Vestfrost nedlagde påstand om, at Zurich skulle betale Vestfrost modværdien i danske kroner af 768.000 euro med fradrag af selvriskoen.

ØSTRE LANDSRETS DOM

Østre Landsret bemærkede indledningsvis, at sagen i første omgang angik om og i givet fald i hvilket omfang Vestfrosts udgifter til Coca Cola var dækket under den hos Zurich tegnede kombinerede erhvervs- og produktansvarsforsikring.

Hertil bemærkede landsretten, at det blandt andet fremgik af de almindelige forsikringsbetingelsers § 4, stk. 2, at såfremt der opstår umiddelbar fare for, at en skade omfattet af forsikringen vil indtræde, dækker forsikringen de udgifter, som er forbundet med foretagelse af de til farens afværgelse nødvendige foranstaltninger. Forsikringen dækker dog ifølge bestemmelsens stk. 3 ikke udgifter forbundet med at hjemtage eller reparere defekte produkter eller udgifter forbundet med en undersøgelse af, om et produkt er defekt, eller om der foreligger ovennævnte fare.

Landsretten lagde til grund, at både Fejl 1 og Fejl 2 indebar en umiddelbar fare for, at køleskabene i fortsat drift kunne forvolde skade på person eller ting, som var dækket under de almindelige forsikringsbetingelser. Landsretten lagde endvidere til grund, at udgifter til foretagelse af de til farens afværgelse nødvendige foranstaltninger kunne begrænses til udgifter til at sikre, at køleskabene blev taget ud af drift, hvilket skete ved Coca Colas meddelelse herom til de involverede butikker.

Coca Cola havde opgjort udgifterne til information til detailbutikkerne i forbindelse med Fejl 1 til 25.818 euro, hvorimod der ikke var angivet en udgift til information i forbindelse med Fejl 2. Landsretten fandt herefter, at udgiften på i alt 25.818 euro var dækket under de almindelige forsikringsbetingelser.

Spørgsmålet var herefter, om Vestfrost efter forsikringsaftalens særlige vilkår om dækning for produkttilbagekaldelsesudgifter havde krav på yderligere forsikringserstatning for udgifter ved undersøgelsen af køleskabene samt udbedring af fejl på disse.

Landsretten fandt, at den umiddelbare fare for skade omfattet af produktansvarsforsikringen blev afværget ved, at detailbutikkerne med køleskabene blev instrueret i at tage køleskabene ud af drift, hvorfor der af denne grund ikke var dækning for yderligere afholdte udgifter under den udvidede dækning for produkttilbagekaldelsesudgifter.

Landsretten ændrede derfor byrettens dom således, at Vestfrosts krav blev taget til følge med modværdien i danske kroner af 25.818 euro (med fradrag af en selvrisiko på 50.000 kr.).

Efter tilladelse fra Procesbevillingsnævnet ankede Vestfrost den af Østre Landsret afsagte dom til Højesteret med samme påstand som for landsretten. Zurich påstod Østre Landsrets dom stadfæstet.

HØJESTERETS DOM

For Højesteret angik sagen Vestfrosts resterende krav på 742.182 euro, der vedrørte udgifterne til inspektion af køleskabene – og dermed ikke udgifterne til information til detailbutikkerne i forbindelse med Fejl 1. Parterne var for Højesteret enige om, at de afholdte inspektionsudgifter ikke var dækket efter de almindelige forsikringsbetingelser for erhvervs- og produktansvarsforsikringen. Spørgsmålet for Højesteret var herefter alene, om udgifterne til inspektion var omfattet af erhvervs- og produktansvarsforsikringens udvidede dækning for produkttilbagekaldelsesudgifter.

Vestfrost gjorde for Højesteret blandt andet gældende, at den udvidede dækning omfattede effektiv afværgelse af en potentiel risiko for, at produktet påførte skade. Afgørende for dækningen under den udvidede forsikring var – ifølge Vestfrost – om det var rimeligt og nødvendigt enten at hjemtage køleskabene eller at få foretaget en hurtig ekstraordinær inspektion på stedet. Vestfrost gjorde gældende, at foranstaltningerne utvivlsomt havde været nødvendige, idet der uden inspektion og kontrol fortsat ville have været en risiko for betydelig personskade og brand.

Herover gjorde Zürich gældende, at formålet med den udvidede dækning var at dække udgifter forbundet med den "logistiske del" af en produkttilbagekaldelse - og dermed situationer, hvor producenten tvinges til at tilbagekalde et defekt produkt fra markedet, fordi den manglende produktsikkerhed gør det påkrævet. Zürich gjorde gældende, at dette ikke var tilfældet, og at det anmeldte krav således havde karakter af et køberetligt mangelkrav, som ikke var omfattet af den udvidede dækning.

Højesteret bemærkede indledningsvis, at det fremgik i forsikringens vilkår, at der ydes erstatning for tilbagekaldelse af et produkt, når sådanne omkostninger afholdes som følge af, at der over for sikrede rejses krav vedrørende det pågældende produkt, og det er af betydning for afværgelse af skade omfattet af produktansvarforsikringen, at tilbagekaldelsen af produktet finder sted. Udgifterne hertil bliver i forsikringens vilkår defineret som rimelige og nødvendige omkostninger, men kun når disse omkostninger er pådraget med det formål at tilbagekalde sikredes produkter.

I forlængelse heraf udtalte Højesteret:

"Den opståede fare for produktansvarsskade blev afværget ved instruktionen til butikkerne om at afbryde strømmen til køleskabene. Vestfrost tilbagekaldte ikke køleskabene, men lod dem blive stående uden strøm i butikkerne. Vestfrost iværksatte herefter inspektion af køleskabene, som blev foretaget af Coca Colas teknikere, der samtidig foretog reparation af de køleskabe, der havde de pågældende fejl.

Højesteret finder under disse omstændigheder, at udgifterne til inspektion af køleskabene ikke er omfattet af dækningen under den udvidede erhvervs- og produktansvarforsikring. Det bemærkes i den forbindelse, at forsikringen ikke dækker udgifter til undersøgelser foretaget med det formål at afhjælpe eventuelle køberetlige mangler".

Med disse præmisser stadfæstede Højesteret herefter landsrettens dom.

Dommene fra Københavns Byret, Østre Landsret og Højesteret kan læses [her](#).

NJORDS KOMMENTARER

Sagen fra Højesteret er interessant, da den vedrører spørgsmålet om (manglende) forsikringsdækning for inspektionsudgifter under en erhvervs- og produktansvarforsikrings udvidede dækning for produkttilbagekaldelsesudgifter, og da retspraksis inden for dette område ses at være sparsom.

Dommen fra Højesteret viser generelt, at det i første omgang er op til en sikret virksomhed at bevise, at betingelserne for forsikringsdækning er opfyldt. Som i andre tilsvarende dækningssager er det i den forbindelse helt afgørende, hvad der konkret er aftalt med forsikrings-selskabet, herunder navnlig indholdet og ordlyden af forsikringsbetingelserne.

På det punkt ses den afsagte dom fra Højesteret at være i overensstemmelse med tidligere praksis på området, herunder Højesterets dom af 5. oktober 2011 i sagerne 400/2008 og 406/2008 (Plumrose-dommen), hvor Højesteret også lagde afgørende vægt på ordlyden og indholdet af forsikringsbetingelserne.

Den afsagte dom fra Højesteret illustrerer og tydeliggør imidlertid også det vanskelige - kommercielle og juridiske - dilemma, som en virksomhed i almindelighed vil stå over for, når virksomheden er blevet bekendt med en fare eller en risiko ved et produkt, som virksomheden har bragt i omsætning. I et sådant tilfælde vil virksomheden i langt de fleste tilfælde være tvunget til at reagere - ikke blot ud fra et rent kommercielt hensyn, men i mange tilfælde også ud fra et juridisk hensyn.

Hvis en virksomhed ved en ellers forsvarlig optræden således har medvirket til en farlig situation (eksempelvis ved at bringe et defekt/farligt produkt i omsætning), vil virksomheden som udgangspunkt også være i risiko for at ifalde ansvar, hvis virksomheden er bekendt med defekten og farerne forbundet hermed, men desuagtet ikke træffer foranstaltninger for at hindre faren og eventuelle skader. En virksomhed har med andre ord en pligt til at træffe foranstaltninger for at imødegå og afværge potentielle skader. En tilsidesættelse af handlepligten vil som udgangspunkt kunne udløse erstatningsansvar efter de almindelige erstatningsretlige regler, hvis der sker en skade.

Udover risikoen for at ifalde et selvstændigt erstatningsansvar ved manglende eller utilstrækkelig tabsbegrænsende og fareafværgende foranstaltninger vil en virksomhed også være i risiko for at miste retten til forsikringsdækning, hvis virksomheden bevidst undlader at gribe ind over for defekte eller farlige produkter, som virksomheden har bragt i omsætning. Set ud fra et forsikringsretligt perspektiv vil en virksomhed derfor sædvanligvis også være forpligtet til at foretage tabsbegrænsende og fareafværgende foranstaltninger for ikke at risikere at miste retten til forsikringsdækning.

Udover at være underlagt en juridisk - erstatnings- og forsikringsretlig - forpligtelse til at foretage tabsbegrænsende og fareafværgende foranstaltninger er en overvejende del af danske produktions- og handelsvirksomheder tillige underlagt visse forpligtelser i medfør af fx produktsikkerhedsloven, der sædvanligvis også vil kræve handling - og ikke undladelse - fra de berørte virksomheders side.

Udover de forskellige juridiske hensyn er der som nævnt også de helt åbenlyse kommercielle hensyn, som en virksomhed nødvendigvis også må tage højde for og agere hurtigt på, hvis virksomheden bliver bekendt med, at virksomheden har bragt et defekt eller farligt produkt i omsætning. For en virksomhed vil det således som oftest være et vanskeligt dilemma at stå i, og det anbefales under alle omstændigheder at involvere sit forsikringselskab tidligt i forløbet – og ikke på bagkant.

HAR DU BRUG FOR YDERLIGERE INFORMATION?

NJORD Law Firm er et højt specialiseret advokatfirma med en række specialister inden for bl.a. forsikrings- og erstatningsret, herunder med stor erfaring indenfor sager om produktansvar og tilbagekaldelse (recall).

Du er altid velkommen til at kontakte vores advokater på telefon eller e-mail.